

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО

«19» 12 2025 р.

СОЦІОЛОГІЯ

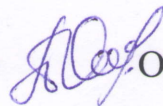
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	26 Цивільна безпека
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійна(освітньо-наукова) програма:	«Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

к.соц..н., доцент, доцент кафедри
права імені академіка УАН о. Івана Луцького

Олександра ПТАШНИК

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол № 4 від 18 листопада 2025 р.

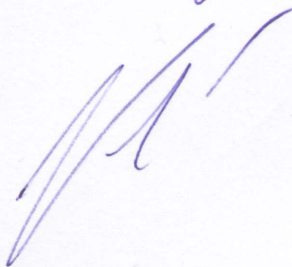
в.о завідувача кафедрою

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Микола КАРЧЕВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 4 від 28.11.2025 р.

е-mail	oleksandra.i.ptashnyk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/oleksandra-ptashnyk
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/user/profile.php?id=3957

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є суспільство, суспільні відносини, особистість, соціологічні організації та інститути, соціальний конфлікт. Навчальна дисципліна «Соціологія» вивчається у логічному взаємозв'язку з іншими навчальними дисциплінами, що обумовлює необхідність постійного обліку та реалізації викладачами існуючих міжпредметних зв'язків з суміжними галузями права (навчальними курсами), які регулюють схожі суспільні відносини, хоча і мають свій особливий предмет та метод правового регулювання, як: теорія держави та права, адміністративне право, конституційне право, міжнародне право, актуальні проблеми теорії держави та права, логіка

Мета навчальної дисципліни «Соціологія» є сформувати у майбутніх фахівців соціологічне мислення й культуру, надати їм необхідну допомогу в розумінні сутності й змісту складних соціологічних явищ і процесів, що відбуваються у сучасних суспільствах, у виявленні причин і джерел їх виникнення, в усвідомленні природи різних соціальних конфліктів і пошуку адекватних шляхів їх подолання й вирішення.

Завдання ознайомлення з об'єктом, предметом і методами соціологічної науки, її понятійно-категоріальним апаратом; розширення кола знань про сутність соціального життя, сутність громадянського суспільства та правової держави, значення міжнародних відносин для національної безпеки; ознайомлення із досягненнями світової та вітчизняної соціальної думки, розвиток умінь орієнтуватися в соціальній реальності, характеризувати різні аспекти соціального розвитку суспільства; формування у студентів навиків до самостійної оцінки соціальних проблем сучасності, умінь визначати ціннісно-нормативні орієнтири та принципи сучасності, ідеологій та окремих концепцій; світоглядна підготовка, яка передбачає формування стійкої особистої громадянської та соціальної позиції, розвиток навиків аналітичного мислення, виховання критичного та неупередженого ставлення до представників різних соціальних груп, розвиток соціальної свідомості та соціальної культури майбутніх правоохоронців; дати студентам глибокі знання теоретичних основ і закономірностей функціонування соціологічної науки, виділяючи її специфіку, розкриваючи принципи співвідношення методології та методів соціологічного пізнання; допомогти опанувати ці знання у всьому різноманітті наукових соціологічних напрямів, шкіл і концепцій; сприяти підготовці широко освічених, творчих та критично мислячих фахівців, здатних до аналізу та прогнозування актуальних соціальних проблем, ознайомити їх з методикою проведення соціологічних досліджень.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- основні етапи розвитку соціологічної науки та характеристики поглядів їх представників;

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових;
- структуру і зміст спеціальних соціологічних теорій;
- визначати предметну сферу соціології права, характеризувати основні теорії девіації;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними на семінарах, в дискусіях тощо;
- користуватися всіма доступними джерелами знань, самостійно добирати матеріал до реферату;
- використовувати в роботі засоби масової комунікації; брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів та сприяти їх розв'язанню.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Правоохоронна діяльність, введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» «01» вересня 2024 року, Наказ №).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.
ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.
ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2		
Семестр	4		
Кількість кредитів ЄКТС	4		
		денна форма	заочна форма

Аудиторні навчальні заняття	лекції	18 (в годинах)	— (в годинах)
	семінари, практичні	24 (в годинах)	— (в годинах)
Самостійна робота		78 (в годинах)	— (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік (1 год.)		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни¹:

Пререквізити	Постреквізити
Теорія та історія держави і права	Кримінологія

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології.

Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.

Тема 3. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства.

Тема 4. Соціологія особистості.

Тема 5. Соціологія сім'ї.

Тема 6. Соціологія конфлікту

Тема 7. Соціологія права та девіантної поведінки.

Тема 8. Методика та техніка соціологічних досліджень.

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології.

Специфіка соціологічної системи знань. Особливості та відмінні риси соціологічного підходу до розуміння суспільства. Предмет і об'єкт соціології. Основні категорії соціології: соціальне. Соціальні явища, соціальні відносини, соціальна діяльність, соціальні норми та цінності. Місце соціології в системі суспільствознавства та гуманітарних наук. Характеристика структури соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія. Функції соціології.

Тема 2. Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.

Протосоціологічний період у соціології. Соціологічні погляди О.Конта. Позитивна політика та її зміст. Предмет і методи соціології. Г.Спенсер як продовжувач позитивістської лінії у соціології. Ідея соціальної еволюції. Соціальна політика. Позитивістсько-натуралістичний напрям у соціології. Соціальний дарвінізм. Расово-антропологічна школа. Географічний напрям. Основні принципи позитивізму. Соціологічна концепція марксизму та її критичний аналіз у працях Р.Арона, К.Поппера, П.Сорокіна й П.Монсона. Соціологічний психологізм та його напрями: психологічний еволюціонізм, психологія натовпу, інстинктивізм. Соціологічна концепція Е.Дюркгейма. Марксистська соціологія. Розуміюча соціологія М.Вебера. Функціоналізм. Структурно-функціональний аналіз. Теорії соціального конфлікту. Теорія соціального обміну. Психоаналітичні теорії. Символічний інтеракціонізм. Феноменологічна соціологія. Неомарксизм. Зародження і розвиток соціологічної думки. Початок української соціології: С.Подолінський, М.Драгоманов, М.Ковалевський, М.Грушевський, В.Липинський. Розвиток вітчизняної соціології у XX столітті. Основні напрями розвитку соціології у сучасній Україні. Соціологічні дослідження українських учених в еміграції. «Празький період» української соціології. Соціологічні студії в еміграції після Другої світової війни. Національне відродження України і роль у ньому соціології.

Тема 3. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства.

Соціальна структура суспільства. Джерела та характер суспільного розвитку. Поняття соціальних змін та їхні рушії. Ендо- та екзогенні чинники в розвитку суспільства. Мала та велика соціальна група, соціальна мобільність. Види соціальної структури суспільства. Теорія соціальної стратифікації. Інструментальна, сексуальна, критична, гендерна та семантична концепції походження суспільства. Інституціоналізація як соціальний феномен. Види і функції соціальних інститутів. Основні риси соціальної організації.

Тема 4. Соціологія особистості.

Соціологічні підходи до вивчення особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус та соціальна роль особистості. П'ять антропологічних версій розгляду людини. Людина в соціобіології, марксистській концепції, позитивізмі, «розуміючій» соціології. Фрейдизм і неофрейдизм про особистість та її становлення. Людина в концепціях символічного інтеракціонізму та феноменологічної соціології. Біхевіоризм і проблема особистості. Теоретична модель соціальної структури особистості П.Сорокіна. Теорії соціальних ролей. Теорії соціальної установки. Диспозиційна теорія саморегуляції поведінки індивіда. Теорії референтної групи. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура.

Потреби, інтереси, мотиви й цінності. Соціальна типологія особистості. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризації. Ресоціалізація особистості в перехідних суспільствах.

Тема 5. Соціологія сім'ї.

Сім'я як об'єкт соціологічного аналізу. Основні категорії соціологічного дослідження сім'ї: умови життя, структура сім'ї, функції сім'ї. Основні форми сім'ї та різновиди шлюбу (нуклеарна і розширена сім'я; моногамія і полігамія, груповий шлюб; патріархальні й матріархальні родини, егалітарна сімейна система тощо). Соціальні та індивідуальні функції сім'ї. Основні підходи до вивчення сім'ї в соціологічній думці: інтеракціоністський, конфліктологічний, структурно-функціоналістський, ситуаційний, інституціональний тощо. Сім'я у соціобіології. Тенденції розвитку сучасної сім'ї (світовий і вітчизняний досвід). Сучасна сім'я в Україні: стан, тенденції розвитку, перспективи. Основні індикатори становища сімей в Україні. Демографічні аспекти та загальний стан сімейно-шлюбних взаємин на порозі ХХІ ст.

Тема 6. Соціологія конфлікту.

Предметі категорії соціології конфлікту. Структура, функції, причини та механізм соціального конфлікту. Попередження та розв'язання конфліктів. Типологія правових конфліктів. Характеристика окремих видів правових конфліктів. Конфліктна ситуація. Соціальна напруга. Об'єктивні та суб'єктивні чинники конфліктів. Юридичні чинники політико-правових (державно-правових) конфліктів. Конфлікти право реалізації та правозастосування. Учасники правового конфлікту: соціально-рольова і поведінкова характеристика. „Деструктивний потенціал” супротивників. Конфлікти між юридичними та між фізичними особами. Соціальні ролі учасників конфлікту. Суб'єктивна (психологічна) сторона конфлікту. Моделі стилю поведінки людей в конфліктних ситуаціях: деструктивний, конформний, конструктивний. „Теорія ігор”. Стадії конфлікту: латентна (прихована) та відкрита стадії. Ремісія, реверсія, генералізація, ескалація конфлікту. Юридизація конфлікту. Зовнішні дії та погроза. Механізми управління конфліктом. Розв'язання та запобігання конфліктам. Загасання, скасування, переростання, врегулювання. Застосування насильства, роз'єднання сторін, примирення. Форми розв'язання правових конфліктів. Правові засоби розв'язання конфліктів. Методологічні прийоми дослідження конфліктів.

Тема 7. Соціологія права та девіантної поведінки.

Соціальна обумовленість та цінність права. Соціальне походження правових норм. Механізм соціальної дії права. Право як соціальна норма. Соціальний, нормативний та культурний зміст правових норм. Соціальні функції права. Показники соціальної ефективності права. Поняття правової поведінки. Диференціація правової поведінки від інших форм соціальної поведінки.

Ознаки правової поведінки. Злочинність, девіація і соціальний порядок. Теорії злочинності та девіантної поведінки. Гендер і злочинність. Соціологія права в системі знань про суспільство. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.

Тема 8. Методика та техніка соціологічних досліджень.

Соціологічне дослідження: поняття, функції, види. Програма соціологічного дослідження та її компоненти. Правила розрахунку та обґрунтування вибірки. Генеральна і вибіркова сукупність. Одиниця аналізу в конкретно-соціологічному дослідженні. Поняття репрезентативності. Різновиди вибірок. Методи механічної і квотної вибірок. Параметри квоти. Розрахунок об'єму вибірки. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження: спостереження, експеримент, аналіз документів і контент-аналіз, опитування, метод соціометрії тощо. Опитування та його різновиди. Анкетування і його технічний інструментарій. Структура анкети. Вимоги до розроблення і побудови анкети. Способи побудови питань анкети. Види питань: закриті, відкриті, напівзакриті. Форми розміщення питань в анкеті: лінійна, таблична, шкальна. Прийоми кодування анкети. Основні комп'ютерні програми обробки первинної соціологічної інформації. Стратегічний і робочий плани конкретно-соціологічного дослідження.

Зміст семінарських занять

Тема 1: Соціологія як наука. Предмет і функції соціології.

1. Специфіка соціологічної системи знань.
2. Структура і функції соціології.
3. Категорії соціології.
4. Соціологія в системі суспільних і гуманітарних знань.
5. Закони соціології.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: соціологія, категорія, соціальне, соціальні відносини, соціальне явище, соціальна діяльність. Соціальна норма, соціальність цінність, соціальний закон, суспільство, соціальна спільнота, функції соціології.

Тема 2: Виникнення і становлення соціології як самостійної науки.

1. Протосоціологічні погляди.
2. О.Конт – засновник соціологічної науки
3. Г. Спенсер – продовжувач позитивістської лінії у соціології.
4. Психологічний напрям у соціології.
5. Соціологічна концепція марксизму.
6. Німецька формальна соціологія.

7. Соціологічні погляди Е.Дюркгейма.
8. «Розуміюча соціологія» М.Вебера.
9. Школи та концептуальні напрямки сучасної західної соціології.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: протосоціологія, О.Конт, Г.Спенсер, психологізм, ера юрби, марксизм, теорія соціального обміну, інтеракціонізм, феноменологія, інстинктивізм, формальна соціологія, теорія соціальної дії, аномія, позитивізм, органіцизм, біхевіоризм.

Тема 3: Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства.

1. Поняття про суспільство та його типи.
2. Соціальна структура суспільства: основні види та елементи.
3. Соціальна мобільність.
4. Теорія соціальної стратифікації.
5. Соціальна нерівність як категорія сучасної соціологічної теорії.
6. Соціальні інститути суспільства: види та функції.
7. Основні риси соціальної організації.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: суспільство, страта, верства, соціальний статус, соціальна група, мала соціальна група, велика соціальна група, соціальна організація, соціальний інститут, соціальна стратифікація, клас, аскрипція, соціальна мобільність, вертикальна соціальна мобільність, горизонтальна соціальна мобільність, маргінальність, декласований елемент, клас, каста.

Тема 4: Соціологія особистості.

1. Соціологічні підходи до вивчення особистості та її місця у суспільстві.
2. Соціологічна структура особистості.
3. Соціалізація та ресоціалізація особистості.
4. Соціальний статус та соціальна роль особистості.
5. Ідентифікація особистості.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: людина, індивід, індивідуальність, особистість, соціальна роль, соціальний статус, спрямованість особистості, соціальні потреби, соціалізація, соціальна ідентифікація, рольова ідентифікація, ресоціалізація, де соціалізація, соціальна адаптація, агенти соціалізації.

Тема 5: Соціологія сім'ї

1. Предметна сфера соціології сім'ї.
2. Типи сім'ї та шлюбу.
3. Функції сім'ї у суспільстві та індивідуальному становленні особистості.

4. Альтернативи сім'ї та шлюбу.
5. Перспективи розвитку сімейних відносин в Україні та світі.
6. Темна сторона родини.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: сім'я, шлюб, моногамія, полігамія, полігінія, поліандрія, кібуци, левірат, сорорат, нуклеарна сім'я, патріархат, матріархат, одинаки, егалітарний шлюб, дислокальний шлюб, кібуци, комуна, сімейне насильство, економічне насильство, психологічне насильство, фізичне насильство, сексуальне насильство, медичне насильство.

Тема 6: Соціологія конфлікту

1. Предмет і категорії соціології конфлікту
2. Структура, функції, причини та механізм соціального конфлікту
3. Види конфліктів та їх характерні риси
4. Попередження та розв'язання конфліктів
5. Методологічні прийоми дослідження конфліктів

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: конфлікт, інцидент, ескалація конфлікту, кульмінація конфлікту, після конфліктна ситуація, перед конфліктна ситуація, конфліктанти, сторони конфлікту, учасники конфлікту, міжособистісний конфлікт, внутріособистісний конфлікт.

Тема 7: Соціологія права та девіантної поведінки

1. Предмет, проблематика соціології права.
2. Структура та функції соціології права.
3. Соціологія права в системі знань про суспільство.
4. Механізм соціальної дії та реалізації права.
5. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: соціологія права, девіація, правомірна поведінка, протиправна поведінка, аномія, самогубство, алкоголізм, наркоманія.

Тема 8: Методика та техніка соціологічного дослідження.

1. Соціологічне дослідження: поняття, функції, види.
2. Програма соціологічного дослідження: вимоги до розробки.
3. Опитування як метод збору соціологічної інформації та його види.
4. Анкета та основні вимоги до її оформлення. Типи питань анкети.
5. Спостереження в соціології.
6. Експеримент в соціології.

7. Обробка та аналіз соціальної інформації.

Самостійна робота для навчального тренінгу

Основні терміни і поняття: соціологічне дослідження, опитування, інтерв'ю, інтерв'юер, респондент, анкетер, анкета, експеримент, спостереження, включене спостереження, програма соціологічного дослідження, вибірка, генеральна сукупність, репрезентативність, аналіз, кластери.

1.

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Цінності громадянського суспільства»

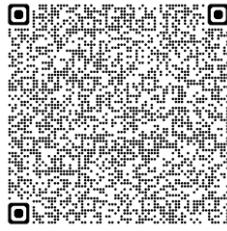
Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	78	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20	
Підготовка до поточного контролю	20	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	

ПОЛІТИКА КУРСУ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «[Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів](#)», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

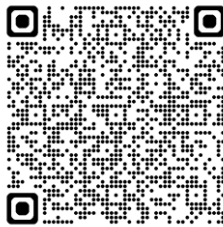
Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з

викладачем у відповідності до «[Положення про політику та врегулювання](#)

[конфліктних ситуацій](#)».

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом

можна за [покликанням](#).

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

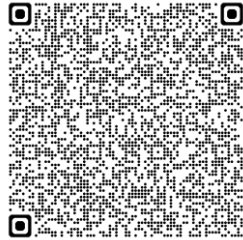
“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за

[покликанням](#).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до

початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права

перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Для поглиблення знання про історію України, окремі процеси націє- і державотворення, розвиток культури, рекомендовано пройти наступні курси на платформах онлайн курсів, результати яких будуть враховані в поточному оцінюванні:

Prometheus

- Соціологія та соціальні дослідження: що, як навіщо? <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-research-course/> (при представленні сертифікату з цього курсу здобувачу буде зараховано дві оцінки відмінно “5” за тему “**Методика та техніка соціологічного дослідження**”).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі інформаційних технологій.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді)	екзамен

	(групах))	
--	-----------	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<i>Вид</i>	<i>Зміст</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи				
	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Шкала оцінювання навчальних досягнень

- **5 («Відмінно»)**
 - Студент демонструє глибокі знання теоретичних основ, закономірностей функціонування соціології та її специфіки.
 - Вільно володіє понятійно-категоріальним апаратом, основними термінами та вміє використовувати їх у дискусіях.
 - Здатний самостійно оцінювати соціальні проблеми сучасності, визначати ціннісно-нормативні орієнтири та аналізувати складні соціологічні явища.
 - Повністю опанував методику проведення соціологічних досліджень, правила розрахунку вибірки та методи збору інформації (анкетування, інтерв'ю тощо).
 - Виявляє стійку громадянську позицію та критичне ставлення до соціальних процесів.
- **4 («Добре»)**
 - Студент знає предмет, структуру та функції соціології, розуміє основні етапи розвитку науки та погляди її представників.

- Вміє пояснювати та узагальнювати знання про суспільство як цілісну систему, використовуючи системний підхід.
- Самостійно добирає матеріал для рефератів, користуючись доступними джерелами знань та засобами масової комунікації.
- Розуміє структуру соціологічного дослідження та може брати участь у його організації та проведенні.
- Загалом правильно застосовує соціологічні терміни, хоча можуть траплятися незначні неточності в аналізі складних концепцій.
- **3 («Задовільно»)**
 - Студент володіє базовими знаннями про об'єкт та предмет соціології, знає основні соціальні інститути та категорії.
 - Орієнтується в основних темах курсу (особистість, сім'я, конфлікт, право), але має труднощі з глибоким аналізом взаємозв'язків між ними.
 - Має загальне уявлення про методи соціологічних досліджень, проте потребує допомоги при розробці інструментарію (наприклад, анкети).
 - Виконує завдання на рівні репродуктивного відтворення матеріалу, без достатнього критичного осмислення.
- **2 («Незадовільно»)**
 - Студент не володіє мінімально необхідним рівнем знань про предмет та функції соціології.
 - Не може пояснити базові соціологічні терміни та поняття.
 - Відсутні навички самостійної оцінки соціальних проблем або роботи з джерелами інформації.
 - Не розуміє принципів проведення соціологічних досліджень та не здатний виконати практичні завдання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання**

знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі які ведуть конспект лекцій, мають план-проспект семінарського заняття, а також формують власну аналітичну думку з конкретного питання можуть претендувати на оцінку відмінно “5”. Також здобувачі, які приймають активну участь в обговоренні відповідей своїх колег можуть отримати додаткові бали до власної відповіді, або окрему оцінку. Якщо здобувач відповідав усно і виконував тестові завдання під час семінару, викладач вносить до Журналу дві оцінки.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Здобувачі, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ²

Основна література

1. Горлач Н., Кремень В., Волович В., Жиленкова І., Романенко М. Соціологія: Підручник. К.: ЦНЛ, 2019. 808 с.
2. Соціологія: навчальний посібник для студентів для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
3. Соціологія: навчальний посібник для студентів / Романенко М., Сюй Цюань Яо. Соціологія: підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 808 с
4. Черниш Н. Й. Соціологія: підручник за рейтингово-модульною системою навчання. 5-те вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2009. 468 с.
5. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів: Колір ПРО, 2020. 800 с.

Додаткова література

1. Бакіров Віль. Зворотний бік цифрового суспільства – другий «бунт мас». Перечитуючи Ортегу-і-Гассета. <https://zn.ua/ukr/tech/zvorotnij-bik-tsifrovoho-suspilstva-druhij-bunt-mas-.html> 2.
2. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 354 с.
3. Малиш Л. Три покоління українців у стратифікаційних ієрархіях: порівняльна перспектива. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 3. С. 21–36
4. Марценюк Т. Гендерна рівність та недискримінація на практиці. Видавництво Комора 2021. 176 с.
5. Ручка А. Динаміка ціннісних пріоритетів населення України за останні три десятиліття (1991–2020 рр.) // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. 2020. Випуск 7. С. 69–77.
6. Симончук О. Соціально-статусні самооцінки українців: зміни в часі (2009–2019). Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2021. № 1. С. 5–24.
7. Танчер В. Колізія культурних ідентичностей у полікультурному суспільстві. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2019. № 4. С. 106–117.
8. Черниш Н.Й. Соціологічні аспекти дослідження взаємозв'язку глобалізації та пандемії Covid-19 // Український Соціум, 2020, № 4 (75). С. 9–16. Режим доступу <https://doi.org/10.15407/socium2020.04.009>

Інформаційні ресурси

1. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – <https://sociology.kn.ua/uk/aktualni-problemi-sociologiyi-psihiologiyi-pedagogiki>

2. Бібліотека Інституту соціології НАН України. – <https://i-soc.com.ua/ua/institute/lib>
3. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. – <https://sociology.knu.ua/uk/visnik-kiyivskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka-sociologiya> Науково-теоретичний альманах «Грані». – <https://grani.org.ua/index.php/journal>
4. Ресурсний центр по соціології, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна (електронна бібліотека, тексти публікацій) – <http://www.sociology.kharkov.ua/> English-Russian Sociological Encyclopedical Dictionary – [http:// www.diclib.com/cgi-bin/d1.cgi](http://www.diclib.com/cgi-bin/d1.cgi)
5. International Sociological Association <https://www.isa-sociology.org/en/conferences/world-congress/>
6. Європейська соціологічна Асоціація <http://www.europeansociology.org/about-esa>
7. Соціологічна асоціація України <https://www.sau.in.ua>
8. Соціологічні студії – <https://vnu.edu.ua/uk/publishing/sociologichni-studiyi>
9. Соціологія: теорія, методи, маркетинг – <http://stmm.in.ua/archive/>
10. Український соціологічний журнал – <https://sau.in.ua/magazine/ukrayinskyj-socziologichnyj-zhurnal/>
11. Український соціум – <https://ukr-socium.org.ua/uk/>
12. Щорічник Міжнародної соціологічної асоціації (МСА) — «Annual Review of Sociology» – [http:// www.annualreviews.org/loi/soc](http://www.annualreviews.org/loi/soc)